

Steget före

Svenska folkpartiets partiprogram

sfp

www.sfp.fi

Godkänt av partidagen i Vasa 11.6.2006

Steget före

Svenska folkpartiets partiprogram

1.	Vårt parti	4
2.	Vår frihet och rättvisa	5
3.	Vår gemensamma värld	6
4.	Våra rättigheter	8
5.	Vårt kunnande	10
6.	Vår miljö	12
7.	Vår framgång	14
8.	Vårt ansvar för varandra	16

---

1. Vårt parti

Svenska folkpartiet är den samlande politiska folkrörelsen för alla som vill arbeta för ett Finland med två levande nationalspråk, svenska och finska.

Sfp arbetar för en stark svenskhet, för en fungerande tvåspråkighet och för en levande nordism. Partiet gör en aktiv insats för en stärkt europeisk gemenskap och ett globalt ansvar.

Sfp anser att förutsättningarna för välstånd och rättvisa är ett samhälle som tjänar individen, en ekonomi som bygger på privata initiativ och hållbar utveckling, ett utbildningsväsende som ger individen en möjlighet att utvecklas samt ett socialt skyddsnät som är heltäckande men aktiverande.

Sfp är ett frisinnat liberalt parti. I samarbete med andra partier och folkrörelser verkar sfp för fred, frihet, rättvisa, jämlikhet, jämställdhet och tolerans.

---

2. Vår frihet och rättvisa

Den enskilda människan är unik och alla har lika rätt till inflytande över sin tillvaro. Det demokratiska samhället är en förutsättning för detta. Viktiga instrument är röst-rätten och direkt kontakt mellan invånarna och de förtroendevalda.

- 2.1 Vi skall ta vara på den enskilda människans initiativkraft, vilja och förmåga att uppställa samhällsnyttiga mål och att förverkliga dem i samarbete med andra. Dessa förverkligas bäst i frihet under ansvar. Var och en har ansvar för sitt eget liv och för andra människor, för samhället och för miljön.
- 2.2 Frihet och rättvisa är grunden för individens och mänsklighetens framsteg. Förutsättningen för framsteg är att individen också har tillgång till livslångt lärande och får ge utlopp för sin skapande kraft. Frihet finns inte utan rättvisa och rättvisa finns inte utan frihet. Utan frihet övergår strävandena efter jämlikhet i likriktning och förtryck. Utan rättvisa urartar friheten i utslagning och sociala klyftor.
- 2.3 Respekten för individen utgör grunden för etniska, språkliga och andra minoriteters trygghet. Ingen får diskrimineras på grund av språk, ras, etniskt ursprung, religion, övertygelse, kön, sexuell läggning, handikapp eller ålder.
- 2.4 Frihet och rättvisa förutsätter ett samhälle där kvinnor och män är jämställda och där var och en är fri att förverkliga sig själv på det sätt han eller hon finner för gott. De hinder som står i vägen för kvinnors och mäns lika rätt till inflytande och resurser måste undanröjas. Jämställdheten mellan kvinna och man uppstår inte av sig själv, utan kräver ett ökat medvetande och aktiva insatser av var och en.
- 2.5 De kristna värderingarna präglar det finländska samhällets värdegrund och uppfattningar om moral och etik, där tolerans gentemot avvikelser och minoriteter är ett centralt element. Religionsfriheten skall respekteras. Kyrkor och religiösa samfund skall ha möjlighet att verka enligt sina principer inom ramen för landets lag.

---

3. Vår gemensamma värld

Globaliseringen har skapat nya möjligheter för fred och välstånd men medför också utmaningar. En socialt hållbar globalisering ger oss nya möjligheter att fortsätta det världsomspännande fredsarbetet som är förebyggande och tar fasta på att utjämna välståndsklyftor och förstärka respekten för mänskliga rättigheter.

- 3.1** Demokratiska rättssamhällen kombinerade med hållbar marknadsekonomi och frihandel är förutsättningar för en global fredsordning. Handelspolitiken och dess regelverk bör utformas så att de ökar handeln med, och bättre beaktar de särskilda svårigheterna för utvecklingsländerna, slår vakt om mänskliga rättigheter och miljön samt förhindrar exploatering av arbetskraft.
- 3.2** I det internationella samarbetet behövs starka opinioner för fortsatt nedrustning, särskilt i fråga om kärnvapen och andra massförstörelsevapen. Kontrollen av internationell vapenhandel bör skärpas.
- 3.3** Tryggande av varje individs mänskliga rättigheter, såväl medborgerliga och politiska, som ekonomiska, sociala och kulturella, är en central uppgift för hela världssamfundet. Människohandel i alla sina former är oacceptabel.
- 3.4** Ett handlingskraftigt Förenta Nationerna förblir ett viktigt instrument för rättvisa i världen och för kollektiv säkerhet, i kombination med andra multilaterala och regionala säkerhetsarrangemang. Medlemsländerna måste ha beredskap att solidariskt göra de insatser som organisationens uppgifter förutsätter. För skapande av kollektiv säkerhet kan fredsframtvängande åtgärder behövas. För att FN:s stabiliserande verkan på sikt skall vara trovärdig måste säkerhetsrådet garanteras handlingskraft. Finland verkar för att de mänskliga rättigheterna har en synlig roll i FN:s arbete.
- 3.5** Ökad polarisering, stora skillnader i levnadsstandard och befolkningstillväxt är de största hoten mot en rättvis världsordning och mot miljön. En central del av den globala befolkningspolitiken är att kvinnan på jämställda villkor garanteras utbildning samt rätt att bestämma över sitt eget liv.
- 3.6** Marginalisering och utanförskap är grogrund för fanatism som i sin mest destruktiva form bäddar för terrorism.
- 3.7** Avvärijandet av fattigdomen och de växande klyftorna mellan de allra rikaste och fattigaste samhällena skall utgå från konsekvent utvecklingspolitik både nationellt och inom Europeiska Unionen. Utvecklingspolitiken skall stöda medborgarsamhället, förverkligandet av mänskliga rättigheter och demokrati och hållbar utveckling. Finland skall uppnå FN:s rekommendation om biståndets nivå.

- 3.8** Världssamfundet har ett gemensamt ansvar för flyktingarna av vilka merparten lever i utvecklingsländerna. Finland skall fortsätta att aktivt finansiera det internationella samarbetet för att hjälpa flyktingarna. Därtill har Finland ett ansvar för att själv ta emot flyktingar och tillämpa en human tolkning av asylregler.
- 3.9** Finland behöver ökad arbetskraftsinvandring. Nyfinländarna bör ges möjlighet att bli fullvärdiga medlemmar i vårt samhälle. Detta ökar stabiliteten och tryggheten. Integreringen av nyfinländarna i samhället sker så att de bereds möjlighet att lära sig landets språk svenska eller finska samtidigt som de får bevara sin kultur, sitt modersmål och sin identitet.
- 3.10** Finland skall tillsammans med andra länder befrämja säkerheten i Europa. Finland bör aktivt stöda ett transatlantiskt säkerhetssamarbete och EU:s och Natos kris- hanteringsfunktioner samt medverka i civila fredsprocesser. Ett trovärdigt försvar som beaktar de nya hotbilderna och som bygger på allmän värnplikt, är nödvändigt. Finland behåller sin beredskap till fördjupat engagemang i Nato.
- 3.11** EU är en integrationsprocess för självständiga stater. EU behövs för frågor som inte i vart land för sig kan lösas på ett tillfredsställande sätt. Ett starkt och handlingskraftigt EU är en förutsättning för att Finland och övriga medlemsstater skall klara sig i en allt mer globaliserad värld. Demokratisk kontroll, respekt för mänskliga rättigheter och öppenhet enligt nordisk modell måste garanteras i EU. En stabilisering av Europa sker genom fortsatt integrering av nuvarande medlemsländer och på sikt genom upptagande av nya medlemsländer. Detta är ett gemensamt projekt för ett fredligt och stabilt Europa med minskade sociala och ekonomiska klyftor.
- 3.12** Norden är den gemenskap vi tidlöst identifierar oss med. Inom FN, EU och i andra mellanstatliga sammanhang finns ett fortsatt behov av samordnade nordiska insatser. Det nordiska samarbetet med sin starka folkliga förankring ger konkret nytta i människornas vardag. Ett aktivt fördjupat nordiskt samarbete och det nya samarbetet inom företags- och utbildningsvärlden ger oss möjlighet att profilera vår region positivt i Europa.
- 3.13** Samarbetet med Ryssland och de övriga Östersjöländerna blir allt viktigare med tanke på säkerhet, sysselsättning och miljö. Arbetet för att förbättra Östersjöns tillstånd har hög prioritet. Inom ramen för den nordliga dimensionen arbetar Finland för att EU riktar betydande resurser till Östersjöländerna. Att stöda en stabil och demokratisk utveckling i våra närområden skall ha hög prioritet.

---

4. Våra rättigheter

Samhällsordningen skall skydda liv och egendom samt trygga varje människas åsikts-, tros-, yttrande-, församlings- och föreningsfrihet. Staten och kommunerna skall tjäna medborgarna.

- 4.1 Folkvalda organ, förvaltningsmyndigheter och ordningsmakt är våra redskap för att tillgodose gemensamma behov, garantera tillräckligt utrymme för de individuella friheterna och upprätthålla personlig säkerhet. Ansvar för alla generationer skall präglade beslutsfattandet.
- 4.2 För en fungerande representativ demokrati är det viktigt att ungdomarna kan påverka och delta i beslutsfattandet. Ungdomsfullmäktige eller ungdomsråd är viktiga fora, men de ungas röst bör höras även genom de etablerade politikerna.
- 4.3 Finländarna uppnår allt högre ålder och är numera både friskare och aktivare än tidigare, ännu långt efter pensioneringen. De äldres kunskaper och erfarenheter är en resurs som ökar förståelsen mellan generationerna och därför bör tas tillvara i samhällsbygget.
- 4.4 Fri åsiktsbildning och åsiktsförmedling är oskiljbara delar av demokratin. Ett livligt valdeltagande är ett signalement för en fungerande demokrati. Medier, opinionsmätningar och informationsteknologi får en allt större betydelse i de demokratiska processerna, men kan inte ersätta den representativa demokratin. Rådgivande folkomröstningar kan utnyttjas på både kommunal och statlig nivå som ett komplement till den representativa demokratin.
- 4.5 Invånarnas aktivitet och deltagande är kärnan i den kommunala självbestämmanderätten och förhindrar uppkomsten av fåvälde. Staten skall värna om den grundlagsskyddade självstyrelsen. Kommuner och kommunmedlemmar bör behandlas jämlikt. Kommunerna bör uppmuntras att samarbeta. Eventuella kommunsammanslagningar skall ske på frivillig väg.
- 4.6 Medborgarna måste kunna lita på att principen om likhet inför lagen följs. Oberoende domstolar och domare, ett fungerande rättsväsende, samt rätt till rättegång på modersmålet är en ovillkorlig förutsättning för medborgarnas rättsskydd. Upprätthållandet av rättsstaten och tryggheten av medborgarnas säkerhet förutsätter att polismyndigheterna har tillräckliga resurser.

- 4.7** De politiska partierna är instrument för det lagarbete politik innebär. Det proportionella valsystemet med personval tryggar en mångsidig folkrepresentation. Valkretsarna skall utformas så att även språkförhållandena beaktas. Andra medborgarorganisationer liksom fackliga och övriga intresseorganisationer är viktiga delar av en demokrati.
- 4.8** Finland är ett land med två nationalspråk. Enspråkigt svenska institutioner och miljöer är en förutsättning för en levande tvåspråkighet. Det allmänna måste också i praktiken tillgodose de båda språkgruppernas behov enligt enahanda grunder. Den svenska befolkningens intressen bör då det är möjligt tillgodoses i enhetliga svenska förvaltningslösningar. Svensk service bör alltid garanteras oberoende av språkförhållanden i individens hemkommun. Förvaltningsreformer bör konsekvensbedömas ur språkperspektiv. Förvaltningen skall rekrytera personal med kunskaper i båda nationalspråken. Såväl offentligt som privat producerade tjänster och service för medborgarna skall garanteras på svenska och finska.
- 4.9** Sfp upprätthåller ett aktivt samarbete med det självstyrda Ålands partier för att främja både tvåspråkigheten i landet, förhållandet mellan riket och det självstyrda Åland, och landskapets fortsatta utveckling som enspråkigt landskap.
- 4.10** Samerna har som urbefolkning i Finland rätt till kulturautonomi i enlighet med ILO:s konventionen 169. Samhällsservicen på samiska bör utvecklas inom samernas bosättningsområde.

Romernas och övriga minoritetsgruppers kulturella behov skall kunna tillgodoses genom flexibla arrangemang. Tjänster på teckenspråk och punktskrift skall erbjudas i tillräcklig omfattning.

---

5. Vårt kunnande

En bred och djup bildning samt en högtstående och mångsidig kultur är värdefulla i sig, och mått på en nations andliga välbefinnande. Genom att slå vakt om utbildningen och kulturen skapar vi möjligheter för människorna till utkomst och trivsel.

5.1 En god allmänbildning stöder demokratin och jämlikheten. Den utgör även grunden för livslångt lärande och öppnar goda arbets- och karriärmöjligheter runt om i världen.

Varje människa skall ha rätt och möjlighet att utifrån sina förutsättningar välja utbildning och levnadsbana oberoende av social och ekonomisk bakgrund, språk, kön, hemort, sexuell läggning eller handikapp. Respekten för människan, demokratiska principer, känsla för miljön, fostran till kritiskt tänkande, förståelse och medkänsla samt beredskap till att ta egna initiativ och ansvar skall vara mål för utbildningen. All utbildning står i växelverkan med det övriga samhället. Utbildningen bör återspegla landets historia.

5.2 Rätten till dagvård samt till utbildning på svenska från förskola till universitet bör tryggas, liksom utbudet av svenska läromedel. De svenska skolorna skall värna om kulturarvet och stärka känslan för det finlandssvenska samtidigt som de bejakar de två- och flerspråkiga barnens behov. De svenska skolorna och daghemmen skall befinna sig på rimligt avstånd från hemmet.

5.3 Universitetens och högskolornas resurser och autonomi bör garanteras och friheten i forskningen bevaras. Forskningens etiska dimensioner skall uppmärksammas. Ett starkt svenskspråkigt universitets- och yrkeshögskoleväsende med enheter i de tre finlandssvenska regionerna samt svensk undervisning vid de tvåspråkiga högskolorna och yrkeshögskolorna är väsentliga delar av den finlandssvenska kulturautonomin. Produktivitetsskraven vid våra utbildningsenheter bör samtidigt trygga de studerandes möjligheter att tillgodogöra sig tillräcklig bredd och mognad i sin egen utbildning.

5.4 Kulturen behöver frihet och tolerans. Öppenhet och växelverkan över gränser stimulerar. Växelverkan mellan svenskt och finskt har skapat ett kulturarv som är gemensamt för landets befolkning. I kulturen ger finlandssvenskarna uttryck för sina traditioner, sin identitet och sina drömmar. Svenska miljöer och den finlandssvenska kulturen stärker också landets nordiska förankring.

- 5.5** Informationsteknologin skall utnyttjas så att medborgarna oberoende av hemort får information och kan kommunicera, arbeta och ta del av olika tjänster. Utbildningen, de allmänna biblioteken och den fria folkbildningen skall ge jämlik tillgång till information samt öppna nya möjligheter att generera, skapa, revidera och transformera kunskap och information.
- 5.6** Vår grundläggande samhällssyn bygger på bred allmänbildning, kunskap, öppenhet och kulturell mångfald. Media är en oskiljbar del av allt detta och bör därför vara tillgänglig för alla medborgare på lika villkor och information distribueras såväl på svenska som på finska. Samernas och andra befolkningsgruppers behov bör beaktas. Public service-tanken skall vara vägledande för nya medier på samma sätt som traditionell radio och tv-verksamhet.
- 5.7** Den kulturautonomi som finns på svenska i Finland och som omfattar bildningsväsendet, kulturinstitutionerna, förenings- och organisationslivet, massmedierna, det religiösa livet, militärutbildningen och Svenska Finlands folkting måste ständigt utvecklas. Detta sociala kapital kan bjudas ut till alla som vill ta del av den finlandssvenska kulturgemenskapen.

---

6. Vår miljö

En god miljö är en viktig del av välfärden. Nya forskningsrön möjliggör att på ett hållbart sätt utnyttja naturresurserna. En stor utmaning är att bygga ekologiskt hållbara konsumtions- och produktionssätt.

- 6.1 Produkters miljöbelastning bör bedömas genom hela livscykeln, från utvinningen av råvaror via produktion, distribution och användning till den slutliga avfallshandlingen. En ekologisk skatteväxling där tyngdpunkten förskjuts från inkomstbeskattning till beskattning av miljöbelastande konsumtion bör eftersträvas.
- 6.2 Den globala uppvärmningen måste begränsas. Detta förutsätter globalt bindande klimatavtal för minskning av koldioxid- och andra utsläpp. Minskat beroende av fossila bränslen och utveckling av tekniken för utnyttjande av förnyelsebara energikällor eftersträvas.
- 6.3 Genom förutseende markanvändningsplanering, en genomtänkt energiförsörjning och välplanerad produktion kan en utarmning av naturens mångfald förhindras. Miljöhänsyn skall ingå i beslutsfattande på alla nivåer. Arbetet för en bättre Östersjömiljö med minskade utsläpp och höjd beredskap inför olyckor har hög prioritet.
- 6.4 Luften, vattnet och maten är det mänskliga livets grundförutsättningar men via dem utsätts vi även för skadliga ämnen. Vi måste värna om luftkvaliteten, ett rent grundvatten och en hög livsmedelskvalitet för att minimera människans, speciellt barnens, exponering för skadliga ämnen.
- 6.5 Avfall, koldioxidutsläpp, förorenande energiformer samt miljöskador orsakade av växande befolkningscentra stoppas inte av nationsgränserna. Utöver miljöpolitik och miljölagstiftning är miljöfostran ett av de viktigaste och i det långa loppet mest effektiva sätten att ändra på riktningen i miljöns tillstånd.
- 6.6 Landskapet har utformats i samverkan mellan människan och naturen. Till dess främsta värden hör naturens variationsrikedom och skönhet, vårt kulturarv och vår historia. Urbaniseringen, det allt effektivare lantbruket och byggandet har förändrat en del av landskapsbilden. Landsbygden förändras kontinuerligt på grund av samhällsutvecklingen. Därför måste även landskap skyddas och vårdas.

- 6.7** Energihushållningen bör bygga på utökad användning av förnybara energikällor och ökad energieffektivitet. Produktionen och användningen av inhemska biobränslen bör främjas. Finlands energiförsörjning bör utformas utifrån en avvägning mellan drifts- och lagringssäkerhet, utsläpp, ekonomisk lönsamhet samt stödande våra klimatpolitiska förpliktelser.
- 6.8** Lantbruket växelverkar med naturen och följer principerna för goda odlingsmetoder. Ekologiskt hållbar utveckling i jordbruket bör uppmuntras. Förnyelsebara resurser skall utnyttjas utan att återväxten äventyras och ekosystemen rubbas. Det frivilliga miljöstödsystemet för jordbruket är ett viktigt styrmedel för ett miljövänligt jordbruk och bör fortsätta. Skogscertifiering är ett medel för att trygga ett bärkraftigt skogsbruk.
- 6.9** Kloning av människor skall vara förbjuden. Djuruppfödning och djurförsök får inte åsamka djuren onödigt lidande. Genteknologin ger nya möjligheter inom växt- och djurförädling, men både positiva och negativa följder bör noggrant beaktas och utvärderas, och konsumentupplysningen ombesörjas. Genteknologin bör regleras på etisk grund med hänsyn till hälsa, djurskydd och ekologisk balans.
- 6.10** Fungerande kommunikationer är en förutsättning för ett levande, konkurrenskraftigt samhälle. I ett land med ställvis långa avstånd behövs ett heltäckande nätverk av såväl person- som godstrafik samt goda allmänna kommunikationer. Genom god mark- och trafikplanering samt en utvecklad kollektivtrafik kan trafikbehovet anpassas till de krav och utmaningar som en hållbar ekologisk utveckling ställer.

---

7. Vår framgång

En dynamisk ekonomisk utveckling är en förutsättning för välstånd och rättvisa på nationell och internationell nivå. Bäst nås dessa mål i en öppen marknadsekonomi, som kännetecknas av ekonomisk mångfald, sund konkurrens, flexibel arbetsmarknad, företagsamhet och privat äganderätt.

- 7.1 Den demokratiska övervakningen av marknadskrafterna sker genom att staten och stater i samarbete anger allmänna regler för marknadsekonomin så att koncentration, ekonomiska klyftor och exploatering av miljön och arbetskraften förhindras.
- 7.2 Som medlem av EU vill Finland stärka hela Europas konkurrenskraft och verka för frihandel, människors och arbetskraftens fria rörlighet, avreglering, och ett näringsliv som styrs genom konsumenternas val. Flexibilitet i avtals- och arbetstidsarrangemang möjliggör nya arbetsplatser och bör tillämpas så att de gynnar både arbetstagare och arbetsgivare.
- 7.3 I fråga om kunnande och kompetens skall Finland vara ett föregångarland som skapar gynnsamma förutsättningar för befintliga företag, lockar till sig investeringar och nyetableringar och hittar avsättning utomlands för sina produkter. En livskraftig ekonomi förutsätter också en fungerande infrastruktur, effektiv förvaltning och en tryggad energiförsörjning. Beskattningen bör gynna ett inhemskt ägande.
- 7.4 Varje människa bör ha möjlighet till meningsfull sysselsättning och tryggad utkomst. Arbetstagarna skall ha möjligheter och beredskap till att kontinuerligt utveckla och förnya sina färdigheter. Lika lön för lika arbete är en central målsättning för jämställdhet på arbetsmarknaden. Arbete och familjeliv skall kunna kombineras flexibelt i individuella lösningar. Pappornas deltagande i vården av barnen ligger i hela samhällets intresse.
- 7.5 Skatte-, bidrags- och avgiftssystemen skall gynna arbete och aktivitet och motverka flitfällor. En balanserad skattepolitik stimulerar sysselsättningen, ökar den sociala tryggheten och jämlikheten. Välfärd måste skapas innan den kan fördelas.

- 7.6** Landsbygden behöver en mångsidig näringsstruktur. Primärnäringarna utgör fortfarande stommen i landsbygdens näringsliv. Företagsverksamhet vid sidan om de traditionella landsbygdsnäringarna är viktigt och bör aktivt uppmuntras. Förutsättningar för ett yrkesmässigt havs- och skärgårdsfiske måste finnas. Även risken för en global livsmedelskris gör producenternas kunnande och produktionsmedlen till en nationell resurs som måste tas till vara. Det finländska jordbrukets särvillkor måste alltid beaktas i EU:s lantbrukspolitik.
- 7.7** Den svenska befolkningen i Finland bor oftast eller har sina rötter vid vår kust och skärgård. Det språk och den kultur som odlas där är unik.
- 7.8** Målsättningen är att hela Finland är bebott, därför är en aktiv regionalpolitik viktig.
- 7.9** Trafikförbindelserna i skärgården måste tryggas året om. Fartygen som trafikerar skärgården bör ses som en förlängning av vägnätet och måste därför vara avgiftsfria för skärgårdsbor och de som gästar skärgården. Färjetonnagets kapacitet och säkerhet måste garanteras.
- 7.10** Näringsliv och företagsamhet i skärgården bör uppmuntras och stödas genom utbildning, rådgivning, bostadsproduktion och avgiftslättnader. Turistnäringen i skärgården och på landsbygden bör befrämjas. Staten bär sitt ansvar som arbetsgivare och upprätthållare av service på dessa områden.
- 7.11** De stora städerna är landets ekonomiska tillväxtcentra. En genomtänkt stadsplanering med smidiga trafikarrangemang och en väl genomtänkt bostadspolitik är förutsättningar för en levande och expanderande stad.

---

8. Vårt ansvar för varandra

Den nordiska välfärdsfilosofin är ett fundament i det finländska samhällsbygget. Vår liberala inriktning innebär ett ekonomiskt synsätt som bygger på ett socialt ansvar. De viktigaste elementen i detta är allas rätt till en god start i livet samt en samhällelig välfärd som ger alla en bastrygghet. I ett modernt välfärdssamhälle skall den enskilda individens röst höras, personliga behov beaktas och beslutens konsekvenser bedömas i planeringen av servicen.

- 8.1** Den sociala tryggheten skall garanteras genom en god och tillräcklig samhälls-service på bägge inhemska språken. Utkomsten skall vara tryggad också i situationer då arbetsinkomster saknas eller dessa är otillräckliga. Om samhällets resurser tryter är samhällets förmåga att tillhandahålla basservice viktigare än inkomstöverföringar.
- 8.2** I ett tryggt samhälle tar människor ansvar för varandra. Viktiga kanaler är även frivilligarbete och icke-vinstbringande organisationers insatser. Den privata och den offentliga sektorn samt tredje sektorns organisationer kompletterar varandra som serviceproducenter och ger konsumenterna valfrihet. Medborgarorganisationerna spelar en viktig roll för att ge individerna arbete och meningsfull sysselsättning.
- 8.3** Barnen bör garanteras en trygg uppväxtmiljö. Familjen har det primära ansvaret för att fostra och vårda sina barn, men samhället skall stöda familjerna i deras uppgift, och kunna ingripa i tid för att hjälpa familjer med problem speciellt vid missbruk av rusmedel och familjevåld. En fungerande barnomsorg finns som ett stöd för familjerna. Vid fördelning av samhällets resurser bör barnens behov och åsikter alltid ges hög prioritet. Ensamförsörjarfamiljernas och skilsmässobarnens situation bör uppmärksammas.
- 8.4** Omsorgen om våra äldre bör utvecklas så, att de tryggt kan bo hemma så länge som möjligt, samtidigt som närståendevården och serviceboendet utvecklas. De handikappades och funktionshindrades behov i vardagen bör uppmärksammas och beaktas vid all samhällsplanering.

- 8.5** En fungerande hälso- och sjukvård är en grundtrygghet i vårt samhälle. När strukturer reformeras bör utgångspunkten alltid vara medborgarens rätt till god service, skola, vård och omsorg på svenska och finska.
- 8.6** Nykterhetssträvandena bör verksamt befordras. Därvid fasthåller partiet den ståndpunkt att missbruket av rusdrycker långt bättre bekämpas genom energisk upplysning än genom hänsynslösa förbud och överdriven reglementering, varigenom aktning för lag undergräves. [Formuleringen är hämtad från partiprogrammet 1906]
- 8.7** Var och en har rätt till likvärdig fysisk och psykisk trygghet på sin arbetsplats oberoende av anställningsförhållande. De alltmer varierande typerna av anställningsförhållanden måste beaktas i socialskyddet. I det finländska arbetslivet måste människor trivas och må bra på sina arbetsplatser.
- 8.8** Alla bostadslösa har rätt till ett människovärdigt boende.
- 8.9** Alla människor behöver uppskattning och rätt att känna sig betydelsefulla. Var och en har kunskap och tankar som kan bidra till en ännu bättre värld.

www.sfp.fi